

Uredniški uvodnik

Pričujoča številka revije Monitor ISH prinaša premisleke s širokega polja humanističnih znanosti, v njej je moč najti študije s področij umetnostne teorije, semiotike in filozofije pragmatizma, pa tudi kritičen pristop k sodobni tehnnoznanstveni ureditvi sveta, zgodovinsko analizo, hermenevtično filozofijo ter spoj informacijske tehnologije in pedagogike. Takšna raznolikost idej in pristopov ni nobeno presenečenje, saj je humanistika v svojem bistvu pluralna miselnost o človeku kot neizčrpnem viru pomena in smisla.

Uvodni članek je prispevala *Nadja Gnamuš*, v njem obravnava aktualna vprašanja odnosa med likovno umetnostjo in njenimi dozdevnimi mejami. Slovensko poosamosvojitveno slikarstvo je privzelo mnoge različne izraze, v nekaterih najbolj zanimivih in inovativnih primerih pa gre za neposredno širjenje pomena tega, kar je bilo poprej razumljeno kot slika. Ta umetniška dela odpirajo ključno vprašanje okvira kot razmejitve med sliko in njeno zunanostjo, umetniški izdelek se z raznolikimi tehnološkimi prijemi v slikarstvu odpira v prostor in briše mejo med umetnostjo in okoljem. Na komplementarna vprašanja o naravi znaka in označevanja ter še zlasti o nenehnem ubadanju človeka z realnostjo opozarja članek *Vadima Gershteyna*, ki prinaša ovrednotenje po krivici zapostavljenega začetnika teorije pragmatizma, ameriškega znanstvenika in filozofa Charlesa S. Peircea. Zanimanje Peirceove utemeljivitvene vloge v sodobnih pragmatističnih debatah je pravzaprav povsem v duhu samega bistva pragmatizma, saj ta v ospredje postavlja učinkovitost in delovanje oziroma se ne osredotoča na vprašanje resnice, pač pa predvsem na učinek. Takšen pristop k vprašanju, ki zaznamujejo človeka, obravnava razmislek *Tadeja Praprotnika*, ki se posveča enemu ključnih sodobnih vpra-

šanj – algoritmizaciji vseh (spletnih) stvarnosti. Brez dvoma takšna zasnova interneta človeku omogoča izjemno udobno rabo in lahek dostop, brez kakršnega koli intelektualnega npora se privlačne vsebine kar same od sebe pojavljajo pred nami, ne potrebujemo ne iskanja in ne razločevanja, posledice človekove odpovedi sleherni avtonomiji pa vsaj na prvi pogled niso povsem očitne. Naslednji članek ponuja pregled specifičnega obdobja druge svetovne vojne in dogajanja po njem skozi prizmo življenja znamenitih ženskih likov. *Daniel Siter* v podrobni zgodovinski študiji razstira usode treh razvpitih partizank, s tem pa ponuja dragocen vpogled v dogajanja, ki v marsikaterem oziru še danes ostajajo nepojasnjena in razdvajajo sodobno družbo. Temu sledi prispevek *Luke Trebežnika*, v katerem kritično ovrednoti misel sodobnega italijanskega filozofa Giannija Vattima, še zlasti njegovo diagnozo sodobnega nihilizma, ki ga dojema kot konsekventni rezultat zgodovinske šibitve biti. Za Vattima sodobna hermenevtična razprtost eksistence in njen breztemeljni značaj ne predstavljata nečesa negativnega, pač pa pozitivno danost, ki odpira prihodnost tolerantne igre interpretacij. Revijo zaključuje *Matej Mertik*, ki v svojem prispevku predstavlja znanstvenoraziskovalni projekt HybridLab, v njem so strokovnjaki s polja digitalne humanistike razmišljali o možnostih uporabe sodobnih tehnoloških iznajdb za inovativno učenje. Tehnološka revolucija bo uspešna le, če ji bo sledila tudi revolucija pedagoških procesov.

Še pred to revolucijo pa vas uredništvo vljudno vabi k refleksiji in prebiranju besedil, ki jih prinaša ta številka.

Luka Trebežnik